

Warszawa, 30 marca 2020 r.
KL/139/85/468/PP/2020

Pan
Jan Sarnowski
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Finansów

Szanowny Panie Ministrze,

w odpowiedzi na pismo z dnia 17 marca 2020 r. znak PT7.8100.1.2020, kierujące do konsultacji społecznych projekt z dnia 10 marca 2020 r. rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie grupy podatników lub rodzajów czynności, w odniesieniu do których możliwe jest używanie kas rejestrujących mających postać oprogramowania, przekazuję uwagi Konfederacji Lewiatan.

Z poważaniem,

Maciej Witucki
Prezydent Konfederacji Lewiatan

Do wiadomości:

Pani Jadwiga Emilewicz – Minister Rozwoju
Pan Marek Zagórski – Minister Cyfryzacji

W załączeniu:

Uwagi Konfederacji Lewiatan do projektu rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie grupy podatników lub rodzajów czynności, w odniesieniu do których możliwe jest używanie kas rejestrujących mających postać oprogramowania.

Uwagi Konfederacji Lewiatan do projektu rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie grupy podatników lub rodzajów czynności, w odniesieniu do których możliwe jest używanie kas rejestrujących mających postać oprogramowania

W ocenie Konfederacji Lewiatan Minister Finansów, korzystając z delegacji ustawowej uprawniającej do wydania rozporządzenia w sprawie grupy podatników lub rodzajów czynności, w odniesieniu do których możliwe jest używanie kas rejestrujących mających postać oprogramowania, powinien szerzej określić grupę podatników uprawnionych do używania kas rejestrujących mających postać oprogramowania. Możliwość korzystania z tych kas powinna obejmować czynnych podatników podatku od towarów i usług, w szczególności z branży użytkujących kasy fiskalne w codziennej działalności, w szczególności takich jak branża gastronomiczna, hotelarska oraz handlu detalicznego. W związku z tym, możliwość używania kas rejestrujących mających postać oprogramowania nie powinna być ograniczona tylko do podatników świadczących usługi wskazane w proponowanym paragrafie 1 projektu rozporządzenia (szeroko rozumiane usługi transportu pasażerskiego).

1. Fakultatywny charakter upoważnienia Ministra Finansów do wydania rozporządzenia

Zgodnie z ustawą z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 106; dalej: ustawa o podatku od towarów i usług), co do zasady, sprzedaż na rzecz osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej oraz rolników ryczałtowych należy ewidencjonować przy zastosowaniu kas rejestrujących. Na podstawie art. 111b ust. 1 ustawy o podatku od towarów i usług ewidencja w odniesieniu do niektórych grup podatników lub rodzajów czynności może być prowadzona przy użyciu kas rejestrujących mających postać oprogramowania. Kasy te powinny spełniać wymagania techniczne określone przez Ministra Finansów. W tym kontekście obecnie trwają prace legislacyjne związane z projektem z dnia 13 stycznia 2020 r. rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie kas rejestrujących mających postać oprogramowania.

Na podstawie art. 111b ust. 3 pkt 1 ustawy o podatku od towarów i usług minister właściwy do spraw finansów publicznych w drodze rozporządzenia **może** określić m.in. grupy podatników lub rodzaje czynności, w odniesieniu do których możliwe jest używanie kas rejestrujących, o których mowa w ust. 1. Zgodnie z zasadami techniki prawodawczej, upoważnienie do wydania rozporządzenia może mieć charakter obligatoryjny albo fakultatywny.

Uwzględniając wspomniane zasady techniki legislacyjnej, przywołane powyżej upoważnienie do wydania rozporządzenia ma charakter fakultatywny. W konsekwencji uregulowanie omawianej kwestii i określenie grup podatników lub rodzajów czynności, w odniesieniu do których możliwe jest używanie kas mających postać oprogramowania jest uzależnione od wyłącznej decyzji Ministra Finansów.

W naszej ocenie Minister Finansów korzystając z ww. uprawnienia do wydania rozporządzenia w omawianym zakresie powinien określić możliwie szeroko grupę podatników uprawnionych do

korzystania z kas mających postać oprogramowania. Pozwoli to na powszechne użytkowanie takich kas. **Katalog uprawnionych podmiotów powinien obejmować czynnych podatników podatku od towarów i usług ujętych w wykazie podmiotów zarejestrowanych jako podatnicy podatku od towarów i usług. W szczególności powinny być to podmioty z branży, w których kasy rejestrujące są używane w codziennej działalności, takich jak branża gastronomiczna, hotelarska, handlu detalicznego.**

Pragniemy zauważyć, że omawiana kwestia została ujęta we wstępnym projekcie rozporządzenia w sprawie kas rejestrujących mających postać oprogramowania (projekt z dnia 6 sierpnia 2019 r.). W paragrafie 3 tego projektu wskazano, że kasy rejestrujące mające postać oprogramowania będą stosowane zarówno przez czynnych, jak i zwolnionych podatników podatku od towarów i usług. Projekt rozporządzenia nie przewidywał dalszych ograniczeń. Naszym zdaniem to pierwotne określenie grupy podmiotów w zakresie objęcia czynnych podatników podatku od towarów i usług uprawnieniem do korzystania z omawianych kas jest rozwiązaniem właściwym i takiego uprawnienia oczekują przedsiębiorcy.

2. Cyfryzacja podatku od towarów i usług

Mając na uwadze powyższe, warto również wskazać na globalną cyfryzację i ciągły rozwój wirtualnych rozwiązań, które również obejmują rozliczenia podatkowe. Polskie rozwiązania i zmiany w przepisach w zakresie podatku od towarów i usług m.in. w zakresie raportowania w ramach Jednolitego Pliku Kontrolnego, obligatoryjnego składania deklaracji podatkowych w formie elektronicznej, raportowania JPK_V7M (tzw. VDEK), kas fiskalnych online, fakturowania elektronicznego w zamówieniach publicznych, rosnącego wykorzystania e-fakturowania i planowanego wprowadzenia tzw. e-paragonów, jednoznacznie wskazują na cyfryzację rozliczeń podatku od towarów i usług.

Na podstawie oficjalnych danych dotyczących tzw. luki w podatku od towarów i usług można stwierdzić, że cyfryzacja podatków stanowi jeden z kluczowych elementów walki z oszustwami podatkowymi oraz „szarą strefą”. **Kasy rejestrujące mające postać oprogramowania powinny stanowić ważną część procesu cyfryzacji podatku od towarów i usług, wspomagając zwalczanie nieuczciwych praktyk w zakresie podatku od towarów i usług oraz ograniczenie „szarej strefy”.** Tego typu kasy są wdrażane w celu poprawy poboru podatków również w innych państwach członkowskich Unii Europejskiej, takich jak np. Słowacja i Czechy. Inne państwa członkowskie także zezwalają na stosowanie rozwiązań opartych na chmurze dla potrzeb ewidencjonowania i raportowania transakcji handlowych.

Co istotne, kasy fiskalne mające postać oprogramowania umożliwiają raportowanie danych transakcyjnych w czasie rzeczywistym. Z punktu widzenia interesu fiskalnego państwa oznacza to, że organy podatkowe mogą przeprowadzać zdalne kontrole podatkowe i na bieżąco weryfikować dane za pomocą dedykowanych rozwiązań informatycznych. Z polskiej perspektywy szeroka dostępność kas rejestrujących mających postać oprogramowania, a tym samym dane raportowane przez te kasy, mogą stanowić dodatkowy element, obok plików JPK (zwłaszcza JPK_VAT, który ma zostać zastąpiony JPK_V7M), środowiska cyfrowego tworzonego przez organy podatkowe.

Jak zostało wskazane w Ocenie skutków regulacji z dnia 20 stycznia 2020 r. do projektu rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie kas rejestrujących mających postać oprogramowania, korzystanie z takich kas powinno „zwiększyć efektywność działań administracji skarbowej w zakresie zwalczania nierejestrowanej sprzedaży detalicznej oraz unikania i uchylania się od opodatkowania w zakresie podatku VAT poprzez wprowadzone mechanizmy kontrolne w czasie rzeczywistym”. Naszym zdaniem ograniczenie możliwości korzystania z przedmiotowych kas rejestrujących wyłącznie do usług związanych z transportem pasażerów może uniemożliwić realizację wskazanego celu.

W kwestii zabezpieczenia transakcji raportowanych na omawianych kasach, z technicznego punktu widzenia kasy rejestrujące mające postać oprogramowania nie powinny być mniej bezpieczne niż obecnie stosowane kasy rejestrujące. Podobnie jak w przypadku kas w formie „fizycznego” urządzenia, odpowiednie zabezpieczenie transakcji rejestrowanych na takich kasach będzie zależne wyłącznie od warunków technicznych przewidzianych przez przepisy prawa dla tego typu kas. Z tego względu warunki techniczne jakie będą musiały spełniać te kasy powinny zapewniać odpowiednie zabezpieczenie danych fiskalnych. Spełnienie tych wymagań będzie przedmiotem weryfikacji i zostanie potwierdzone przez upoważniony organ. Jednocześnie, zapewnienie właściwego zabezpieczenia danych transakcyjnych powinno być niezależne od zakresu podmiotów upoważnionych do korzystania z tych kas.

Warto zaznaczyć, że kasy rejestrujące mające postać oprogramowania również będą musiały umożliwić ciągłe, zautomatyzowane i bezpośrednie przesyłanie danych w zakresie prowadzonej ewidencji oraz zdarzeń fiskalnych do Centralnego Repozytorium Kas. Zatem również z perspektywy raportowania nie będzie różnicy pomiędzy kasami mającymi postać oprogramowania a kasami online. Takie raportowanie danych ogranicza możliwość ingerencji i zmiany danych związanych z transakcją po jej zarejestrowaniu. Oszustwa związane z podatkiem od towarów i usług w przypadku transakcji realizowanych za pomocą kas fiskalnych występują, gdy transakcja celowo nie jest ewidencjonowana na kasie. Nie ma to jednak związku z rodzajem kasy używanej przez nieuczciwego sprzedawcę.

Należy zauważyć, że proces wymiany przez podatników dotychczas używanych kas fiskalnych na kasy online (które są urządzeniami „fizycznymi”) odbywa się w sposób ewolucyjny. Pełna wymiana dotychczasowych kas zakładana jest w perspektywie kilkuletniej. Obecnie tylko wybrane grupy podmiotów są zobowiązane do wcześniejszej wymiany obecnie używanych kas rejestrujących. Z uwagi m.in. na potencjalnie niższe koszty zakupu oraz możliwości biznesowe w relacjach z klientami, znaczna grupa podatników może być zainteresowana dobrowolną wymianą dotychczas używanych kas rejestrujących na te w postaci oprogramowania. Tym samym, cele zakładane w związku z wprowadzaniem kas online mogłyby zostać osiągnięte w krótszym czasie.

Biorąc powyższe pod uwagę, naszym zdaniem warto włączyć kasy mające postać oprogramowania do procesu cyfryzacji podatku i umożliwić ich powszechne stosowanie, przy zapewnieniu bezpieczeństwa realizowanych transakcji. Odpowiednie zabezpieczenie powinno jednakże wynikać z właściwej konstrukcji przepisów technicznych i odpowiedniego procesu certyfikacji.

3. Epidemia COVID-19

Pragniemy również podkreślić, że z powodu epidemii COVID-19 i jej przewidywanych długoterminowych negatywnych skutków dla polskiej gospodarki i podatników, kasy rejestrujące mające postać oprogramowania mogą być tańszą alternatywą w stosunku do tradycyjnych kas rejestrujących. Biorąc pod uwagę m.in. stosunkowo niższe koszty inwestycyjne (m.in. brak konieczności zakupu nowego, drogiego urządzenia fiskalnego), kasy rejestrujące mające postać oprogramowania mogą obniżyć koszty przedsiębiorców na etapie ich wdrażania. Z tej perspektywy uzasadnione jest zatem dopuszczenie do korzystania z tych kas rejestrujących w szczególności podatników z sektorów najbardziej dotkniętych epidemią COVID-19, takich jak gastronomia, hotelarstwo, a także handel detaliczny. **Już 1 lipca br. przedsiębiorcy prowadzący stacjonarne placówki gastronomiczne świadczące usługi związane z wyżywieniem, w tym również sezonowo, będą zobowiązani do korzystania z kas rejestrujących online, a co się z tym wiąże ponieść w kryzysowym okresie stanu epidemii, lub krótko po jego ustaniu, bardzo wysokich kosztów wymiany kas rejestrujących. Uwzględniając bardzo poważne straty przedsiębiorców spowodowane COVID-19, generowanie przez Państwo poważnych i zarazem zbędnych kosztów związanych z właściwym wywiązywaniem się z obowiązków podatkowych jest dalece nieuzasadnione.**

Z perspektywy podatników prowadzących stacjonarne placówki gastronomiczne, z których większość stanowią mikro- i mali przedsiębiorcy:

- szeroka dostępność rozwiązań wirtualnych, związana z relatywnie niskim kosztem ich wdrożenia, przy jednakowym poziomie bezpieczeństwa ewidencjonowanych danych, zmniejszając ryzyko powstania szarej strefy i sprzyjając szczelności systemu poboru VAT. Otwarcie tej możliwości eliminuje bowiem barierę ekonomiczną, jaką dla części podatników jest konieczność zakupu fizycznej kasy rejestrującej. Ma to szczególne znaczenie w branży gastronomicznej, gdzie popyt cechuje sezonowość. Specyfika działalności gastronomicznej nie skłania podatników do dokonywania istotnych nakładów inwestycyjnych, a do takich można zaliczyć zakup fizycznych kas online – nawet jeśli uwzględnić możliwość odliczenia lub zwrotu części tego kosztu przewidzianą w art. 145b ust. 3 ustawy o VAT;
- skutki wprowadzenia stanu zagrożenia epidemicznego i stanu epidemii będą szczególnie dotkliwe w związku z nałożonymi na nich ograniczeniami w prowadzeniu działalności (§ 6 ust. 1 pkt 1 lit. a oraz ust. 2 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii). Umożliwienie przedsiębiorcom prowadzącym stacjonarne placówki gastronomiczne korzystania z kas rejestrujących mających postać oprogramowania pozwoli istotnie zmniejszyć nakłady finansowe na wymianę posiadanych urządzeń fiskalnych na takie z funkcjonalnością online, co stanowiłoby proporcjonalnie mniejsze obciążenie regulacyjne, których zakres powinien uwzględniać radykalne pogorszenie sytuacji tego sektora gospodarki wywołane pandemią COVID-19.

Co więcej, kasy rejestrujące mające postać oprogramowania pozwalają na zdalne operacje w zakresie m.in. fiskalizacji i serwisowania, co może znacznie przysłużyć się zachowaniu odpowiednich środków ostrożności w okresie epidemii COVID-19. Kasy rejestrujące mające postać oprogramowania i popularyzacja skorelowanych z nimi rozwiązań, takich jak np. płatności bezgotówkowych czy e-paragonów, mogą zwiększać bezpieczeństwo pracowników i klientów w czasie epidemii oraz w okresie następującym po jej ustąpieniu. **Wyeliminuje część zagrożeń związanych z zakupem fizycznych kas rejestrujących, ich transportem, instalacją oraz odpowiednim przeszkoleniem personelu z ich obsługi i konserwacji, co jest procesem angażującym dużą liczbę osób i niewątpliwie sprzyja wzmocnieniu rozprzestrzenianiu się wirusa SARS-CoV-2.** Jest to tym bardziej istotne, że dla realizacji tego obowiązku przez podatników z branży gastronomicznej w przewidzianym w art. 145b ust. 1 pkt 2 lit. a ustawy o VAT terminie konieczne byłoby podjęcie tych działań przed 1 lipca br., czyli w okresie prognozowanego szczytu zakażeń COVID-19.

Konfederacja Lewiatan, KL/139/85/468/PP/2020

